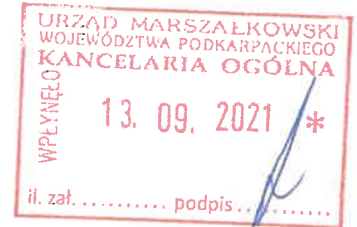

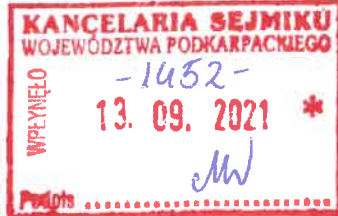
MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

D. K. V.
D. I. W.

OR-II.0003.20.2021

Rzeszów, 2021-09-10

Pan
Krzysztof Feret
Radny Województwa Podkarpackiego

CK
13.09.21

Odpowiadając na Pańską interpelację z dnia 30 sierpnia br., dotyczącą ewentualnego zagrożenia finansowania budżetu województwa przez środki Unii Europejskiej z powodu obowiązywania *Uchwały Nr VIII/140/19 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Podkarpackiego wyrażającego sprzeciw wobec promocji i afirmacji ideologii tak zwanych ruchów LGBT (z ang. Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender)*, poniżej uprzejmie przedstawiam stosowne informacje.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że w okresie sześciu miesięcy poprzedzających złożenie Pańskiej interpelacji, Komisja Europejska ani podległe jej służby nie kierowały do Zarządu Województwa Podkarpackiego wystąpień dotyczących zamiaru cofnięcia lub wstrzymania finansowania ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (dalej: *EFSI*) programów czy projektów realizowanych przez Województwo Podkarpackie. W tym kontekście należy jednak zaznaczyć, że we wskazanym okresie do tuł. Urzędu docierały informacje o korespondencji prowadzonej pomiędzy Komisją Europejską a stroną polską, dotyczącej zgodności z prawem UE tzw. „rezolucji w sprawie stref wolnych od ideologii LGBT”.

W korespondencji roboczej z 18 marca br. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (dalej: *MFiPR*) przekazało do analizy uwagi Komisji Europejskiej do projektu *Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce* (dalej: *UP 2021-2027*). Odnosząc się do części dokumentu poświęconej systemowi instytucjonalnemu wdrażania *UP 2021-2027* Komisja Europejska wskazała, że „wśród instytucji zaangażowanych w realizację Umowy Partnerstwa wymienia się również pięć samorządów regionalnych, które podjęły uchwały w sprawie „Wolności od ideologii LGBT”, „Regionalnej Karty Praw Rodziny” itp. Częścią roli Instytucji Zarządzającej jest zapobieganie wszelkim przejawom dyskryminacji. Dlatego też w przypadku tych pięciu instytucji ich zdolność do zapewnienia przestrzegania horyzontalnej zasady niedyskryminacji we wdrażaniu jest wątpliwa i wymaga potwierdzenia.”. Jednocześnie, w piśmie z dnia 20 marca 2021 r. kierowanym do Marszałków Województw, Pan Waldemar Buda – Sekretarz Stanu w *MFiPR* podkreślił, że w procesie wydatkowania środków europejskich nie ma miejsca żadna dyskryminacja, ze względu na jakiegokolwiek przestanki, w tym ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Takie zasady dotyczą obecnej Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020 i realizowanych w jej ramach programów i będą obowiązywały w kolejnej perspektywie. Podnoszone w tym zakresie wątpliwości uznał za niezrozumiałe, gdyż przywołane przez Komisję Europejską uchwały nie są elementem dyskryminującym a jedynie sprzeciwiającym się nadmiernej afirmacji niektórych środowisk i przede wszystkim promującym podstawową tkankę społeczną jaką jest rodzina. Minister Buda zapewnił przy tym o gotowości do dyskusji z Komisją Europejską w zakresie wszystkich wyrażanych przez

PODKARPACKIE

nią wątpliwości i zaprezentowania merytorycznych argumentów będących podstawą dokonanych wyborów oraz wyraził oczekiwanie, że w toku negocjacji uda się te wątpliwości wyjaśnić.

Ponadto, w dniu 30 lipca br., do tut. Urzędu wpłynęło pismo MFiPR informujące o dodatkowych pytaniach ze strony Komisji Europejskiej ws. uchwał o „strefach wolnych od ideologii LGBT” i konsekwencji tych uchwał dla przestrzegania zasady niedyskryminacji przy korzystaniu ze środków EFSI. Zgodnie z treścią przywołanego pisma, Komisja Europejska uznała dotychczasowe odpowiedzi otrzymane z poszczególnych regionów za niewystarczające i w lutym br. sformułowała kolejne pismo z pytaniami nt. uchwał przyjmowanych przez polskie gminy, powiaty i województwa w sprawie „stref wolnych od ideologii LGBT”, które według Komisji Europejskiej mogą naruszać prawo UE i tym samym mieć negatywne konsekwencje dla przestrzegania zasady niedyskryminacji przy korzystaniu ze środków EFSI. Odpowiedź po stronie polskiej koordynował Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania, który został wskazany jako organ odpowiedzialny za udzielenie wyjaśnień Komisji Europejskiej. Należy również wskazać, że tut. Urząd nie uczestniczył w żaden sposób w przygotowywaniu odpowiedzi strony polskiej.

Po trzech miesiącach od otrzymania odpowiedzi Polski, tj. w lipcu br., Komisja Europejska wszczęła formalne postępowanie przeciwko Polsce w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wynikającym z Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: TUE). Komisja Europejska zarzuciła naruszenie art. 4 ust. 3 TUE, stanowiącego o obowiązku lojalnej współpracy państw członkowskich z Komisją Europejską, uznając odpowiedź Polski za niekompletną, co miałyby podważać starania Komisji o przeprowadzenie dokładnego i szczegółowego badania przestrzegania prawa UE w Polsce.

W związku z powyższym, MFiPR zwróciło się m.in. do tut. Urzędu o przekazanie informacji o konkretnych rozwiązaniach oraz mechanizmach stosowanych na gruncie systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WP 2014-2020) zapobiegających dyskryminacji ze względu na orientację seksualną. Pismem z dnia 5 sierpnia br. tut. Urząd przekazał kompleksowe wyjaśnienia w tym zakresie, opierając się przy tym na przekazanym uprzednio Komisji szczegółowym opisie zasad wyboru projektów do dofinansowania, obowiązków nakładanych na beneficjenta na mocy umowy o dofinansowanie projektu, jak również zasad rozliczania i kontroli projektów. Przedmiotowe wyjaśnienia zostały ponadto uzupełnione o informacje dotyczące podjętych przez tut. Urząd działań w związku z zaleceniami Komisji Europejskiej zawartymi w piśmie z dnia 25 września 2020 r., w szczególności w obszarze informacji i komunikacji, lecz również w zakresie szkoleń dla pracowników Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 z zasad horyzontalnych, przeprowadzonego badania ewaluacyjnego dotyczącego stosowania ww. zasad w ramach RPO WP 2014-2020, czy powołania w tut. Urzędzie koordynatora ds. równości szans i niedyskryminacji.

Wymaga również wskazania, że zgodnie z treścią wiadomości e-mail z dnia 27 sierpnia br. z Komisji Europejskiej, do Komisji Europejskiej wpłynęły 4 skargi obywatelskie dotyczące rzekomo inwestycji współfinansowanych ze środków EFSI w ramach RPO WP 2014-2020, tj.:

- 1) projektu nr RPPK.06.02.02-18-0010/16 pn. „Budowa Gminnego Dziennego Domu Pomocy w Osobnicy”
- zrealizowanego przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Osobnicy;
- 2) projektu nr RPPK.08.03.00-18-0025/17 pn. „Antidotum na samotność”
- zrealizowanego przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Św. Marii Magdaleny w Dukli;
- 3) projektu nr RPPK.07.04.00-18-0012/19 pn. „Cherubinki”,
- 4) projektu nr RPPK.09.01.00-18-0054/18 pn. „Akademia Aniołków”
- realizowanych przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Zaczerniu.

Z uwagi na to, że skarżący nie wyrazili zgody na przekazanie ich danych, Komisja Europejska nie udostępniła tut. Urzędowi treści skarg, jak również opisu stanu faktycznego czy konkretnych zarzutów przedstawionych przez skarżących. Wskazano jedynie, że skargi dotyczą potencjalnego naruszenia prawa unijnego, m.in. przepisów Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej – w zakresie odnoszącym się do zakazu dyskryminacji. W tym kontekście pragnę jednak zwrócić uwagę Pana Radnego na informacje prasowe (m.in. <https://wiadomosci.wp.pl/parafie-straca-pieniadze-z-unii-europejskiej-do-brukseli-plyna-skargi-na-stop-lgbt-6557132086786912a>), dotyczące skarg kierowanych do Komisji Europejskiej na parafie (m.in. trzy z terenu Podkarpacia), które otrzymały współfinansowanie ze środków EFSI, w zakresie ich działalności pozostającej bez bezpośredniego związku z przedmiotem realizowanych projektów.

W związku z przedmiotowymi skargami Komisja Europejska poprosiła o wyjaśnienia w zakresie prawidłowego przebiegu inwestycji, w tym o przekazanie dokumentacji dotyczącej przywołanych projektów (m.in. regulaminów konkursów, wniosku i umowy o dofinansowanie, wyników kontroli), jak również opisu przedmiotowych inwestycji oraz metodologii oceny kryterium wyboru inwestycji odnoszącego się do zasad horyzontalnych. Komisja Europejska wskazała przy tym, że do czasu otrzymania tych informacji oraz odpowiedzi strony polskiej na wezwanie do usunięcia uchybienia z 14 lipca 2021 r. nie podjęcie rozmów dotyczących modyfikacji RPO WP 2014-2020 dotyczących uwzględnienia w nim zapisów odnoszących się do wykorzystania środków w ramach REACT-EU.

Wymaga przy tym podkreślenia, że realizacja trzech projektów objętych skargami została już zakończona (w fazie realizacji pozostaje jedynie projekt nr RPPK.07.04.00-18-0012/19 pn. „Cherubinki”) i zostały one rozliczone. W żadnej z ww. inwestycji nie stwierdzono naruszeń w zakresie przestrzegania zasad horyzontalnych. Obecnie w ramach tut. Urzędu trwa kompletowanie dokumentacji oraz przygotowanie stosownych informacji dla Komisji Europejskiej.

Jedynym pismem skierowanym przez Komisję Europejską bezpośrednio do Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 jest wystąpienie Pana Normunds Popensa z DG REGIO, które wpłynęło do tut. Urzędu po złożeniu przez Pana Radnego interpelacji, o której mowa na wstępie, tj. w dniu 7 września br. Warto przy tym odnotować, że treść przedmiotowego pisma była udostępniana m.in. w serwisach internetowych jeszcze przed jego oficjalnym otrzymaniem przez tut. Urząd.

W tym kontekście sprostowania wymaga podawana przez część mediów informacja, zgodnie z którą Komisja Europejska podjęła formalną decyzję o odebraniu bądź zawieszeniu środków europejskich dla Podkarpacia – Komisja poinformowała w treści przywołanej korespondencji o **wstrzymaniu procesu zatwierdzenia modyfikacji RPO WP 2014-2020 dotyczących wprowadzenia dodatkowych osi priorytetowych współfinansowanych ze środków mechanizmu REACT-EU** w wysokości 24 639 433 EUR. Należy jednak podkreślić, że omawiany komunikat Komisji jest niezrozumiały uwzględniając fakt, iż zmiany RPO WP 2014-2020 w przedmiotowym zakresie nie zostały jej jeszcze oficjalnie przekazane celem akceptacji, a dialog z Komisją Europejską mający na celu wypracowanie finalnej wersji zmian RPO WP 2014-2020 prowadzony jest od kilku miesięcy. Jednocześnie, uchwała Sejmiku Województwa Podkarpackiego ma – jak sam jej tytuł wskazuje – charakter *stricto* deklaracji światopoglądowej i jako taka, nie jest aktem prawa lokalnego ani nie należy do dokumentów systemu realizacji Programu oraz w żaden sposób nie oddziałuje na procesy związane z wdrażaniem RPO WP 2014-2020 – o czym Komisja była informowana w toku dotychczasowej korespondencji.

Wbrew treści pisma Komisji Europejskiej uchwała ta **nie odnosi się do wyznaczenia czy utworzenia stref, które są wolne od LGBT lub w których społeczność LGBT jest niemile widziana.**

Ponadto, w ramach dotychczasowej korespondencji z Komisją Europejską Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020 przedstawiła mechanizmy i rozwiązania funkcjonujące na gruncie systemu realizacji RPO WP 2014-2020 niwelujące jakiegokolwiek ryzyko wystąpienia dyskryminacji w ramach projektów, w tym również ze względu na orientację seksualną. Wyjaśnienia te zostały odnotowane przez Komisję, przy czym zaleciła ona również podjęcie dodatkowych działań wzmacniających przekaz odnośnie konieczności przestrzegania zasad horyzontalnych (w tym zakazu dyskryminacji) przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Zaproponowane działania są na bieżąco wdrażane przez tut. Urząd, o czym Komisja również była informowana.

Należy również zaznaczyć, że ostatnie pismo Komisji Europejskiej nawiązuje bezpośrednio do omawianego powyżej wystąpienia kierowanego do Rządu RP w lipcu br. Zgodnie z treścią pisma z września br., strona polska ma dwa miesiące na odpowiedź na zapytania ze strony Komisji – w przeciwnym razie Komisja Europejska może podjąć decyzję o przestaniu uzasadnionej opinii, stwierdzającej, że Polska nie wypełnia swoich zobowiązań wynikających z prawa UE, a w kolejnym kroku skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Podkreślona przy tym została odpowiedzialność Instytucji Zarządzających za udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na pytania postawione przez Komisję, dotyczących zgodności rezolucji z obowiązującym prawem, w szczególności z zasadą niedyskryminacji. Jak wskazano już powyżej, kompleksowa odpowiedź Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 została przekazana do MFiPR na początku sierpnia. Odpowiedź strony polskiej zostanie skierowana do Komisji w połowie września br.

Odnosząc się do drugiej poruszonej przez Pana Radnego kwestii, pragnę raz jeszcze zaznaczyć, że żadne z wystąpień otrzymanych przez tut. Urząd z Komisji Europejskiej lub podległych jej służb nie odnosiło się do ryzyka wstrzymania bądź utraty środków EFSI przez Województwo Podkarpackie. Instytucja Zarządzająca RPO WP 2014-2020 stoi ponadto na stanowisku, że nie można łączyć *Uchwały Nr VIII/140/19 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Podkarpackiego wyrażającego sprzeciw wobec promocji i afirmacji ideologii tak zwanych ruchów LGBT (z ang. Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender)* ze zdolnością Instytucji Zarządzającej RPO WP 2014-2020 do zapewnienia zgodności wdrażanych projektów z horyzontalnymi zasadami Unii Europejskiej. Rozwiązania oraz mechanizmy funkcjonujące w ramach systemu realizacji RPO WP 2014-2020, jak również wyniki kontroli i audytów przeprowadzonych w jego ramach powalają na stwierdzenie, że instytucje systemu realizacji właściwie wywiązują się ze swoich obowiązków w zakresie zapewnienia aby projekty współfinansowane w ramach RPO WP 2014-2020 były realizowane z poszanowaniem zasad horyzontalnych, w tym zasady równości szans i niedyskryminacji (w tym zakazu dyskryminacji ze względu na orientację seksualną).

Na potwierdzenie powyższego należy przytoczyć również postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 22 listopada 2019 r. (sygn. akt: II SA/Rz 1118/19) w sprawie odrzucenia skargi na ww. uchwałę, z uwagi na fakt, że nie stanowi ona aktu prawa miejscowego, nie nosi podstawowych cech aktu prawa miejscowego jakim jest ustanowienie praw i obowiązków o charakterze generalnym, powszechnie obowiązującym i skierowanym do nieokreślonej liczby adresatów, w tym przypadku - do mieszkańców województwa podkarpackiego.

Reasumując wymaga podkreślenia, że wątpliwości Komisji Europejskiej dotyczące omawianej uchwały nie powinny być powodem dla wstrzymania środków dla mieszkańców województwa podkarpackiego, gdyż pozostaje ona bez jakiegokolwiek związku z wdrażaniem i wydatkowaniem środków z EFSI.

2.09.2019

LR

LESIAŃ WÓJEWÓDZTWA
Dyrektor Departamentu
Organizacyjno - Prawnego

Lesław Majkut

Z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
Stanisław Kruczek
CZŁONEK ZARZĄDU